

SLOVENSKA ZEMLJA

Glasi slovenske kmečko - delavske politike

Za konzorcij: izdajatelj in urednik Kreutzer Pavel, Ljubljana, Trnovski pristan 14
Štev. čekovnega računa 16.782. Tisk Delniške tiskarne d. d. (Predstavnik F. Pintar)

Izhaja vsak četrtek. Naročnina letno 40 din, polletno 20 din, četrtletno 10 din
Za kmete in delavce naročnina letno 32 din, polletno 16 din, četrtletno 8 din.

Štev. 8

Ljubljana, dne 11. aprila 1940

Leto III.

Vse kaže da bo vojna dolga, dolga in draga za države, ki se vojskujejo, in draga tudi za države, ki so nevtralne. Slovenskemu kmetu je v spominu doba 1914. do 1918. leta, ko so zaradi vojne cene vseh kmetijskih pridelkov tako poskočile, da je imel tudi kmet dosti denarja. Razumemo, zakaj je marsikdo zdaj pričakoval, isto in tudi ne rečemo, da kmetu zvišanje cen njegovih pridelkov ne bi prav prišlo.

Opozoriti pa moramo kmeta na to, da ga sami vojni dobički nikakor ne bodo rešili, kakor ga niso rešili 1918. leta. Vojna je draga in požre toliko gospodarskih dobrin, da smo vsi prizadeti. Mogoče je, da napravi posameznik v vojnem času dobiček, toda ta dobiček je pogosto le navidezen. Bridka resnica je, da nas vojna vse siromaši in da se moramo prav posebno potruditi, da zavremo njene škodljive nasledke.

Slovenskemu kmetu ni dosti pomagano, če poskočijo cene kmečkim pridelkom, kakaj pri nas je malo kmetov, ki bi imeli kaj več živeti na prodaj, pa veliko kmetov, ki morajo živeti še kupovati. Razen tega kmet ne pride vseh potrebščin sam; tako za gospodarstvo kakor za gospodinjstvo potrebuje mnogo industrijskih izdelkov, ki se nekateri v vojni še hitreje dražijo kakor živila. Dokler kmet še s starim orodjem in staro pripravo pretrpi, bo menil, da je bogat. Ko bo treba novo kupovati ali hišo popravljati, bo denar skopnel kakor pomladni sneg in ostal bo dolg. Kmetje, ki imajo kaj več gozda ali živine, ki z njo zaslužijo, si bodo danes pri oživilni lesni kupčiji pač nekoliko opomogli, toda pazijo naj, da jim slednjič ne bosta ostala samo prazen gozd in prazen žep.

Danes se po izkušnjah iz 1914. do 1918. leta tudi vse države drugače pripravljajo na vojno. Tedaj so se še vse države zanašale na vojno odškodnino premaganca ter najemale vojna posojila, da je bilo veselje. Danes vedo države, da z vojnimi odškodninami ni nič — Rusija n. pr. pri mirovni pogodbi omenila ni — in da mora vsak svoje vojne stroške sam plačati. Zmagovalec bo dobil kvečjemu prazno in opustošeno zemljo. Enako kakor kmeta bi vojna osiromašila slovenskega delavca, obrtnika, uradnika itd. Le malokdo in to posebno dober in previden gospodar, ne bo trpel. Če bo pa po vojni vse natančno preračunal, bo spoznal, da bi bil navzlic vsem vojnim dobičkom v mirnem času za enako delo in enako skrb na boljšem. Seveda bi bil gospodarski položaj slovenskega kmeta in delavca navzlic vojni precej boljši, če bi bili režimi zadnjih dvajsetih let kmečki in industrijski proizvodnji posvetili tolikšno skrb, kakor bi bili morali. Na žalost so se z našimi naravnimi bogastvi okoriščali le tuji in ta čas ni mogoče na hitro kaj dosti storiti. Kmečko-delavsko ljudstvo, ki je bodisi iz nevednosti, bodisi iz brezbriznosti te režime podpiralo, bo na žalost zdaj trpelo za svojo politično malomarnost.

Tiste, ki so svojo krivdo spoznali in jo hočejo zdaj popraviti, pa vojna ne sme ovirati pri delu, ki ga bo treba na vsak način izvršiti za povzdigo našega gospodarskega položaja.

Kreutzer Pavel:

Naša mladina -- naše upanje?

Pred oči nam je prišlo tole pismo osmošolcev neke ljubljanske gimnazije: «Mladi smo. Zato bi radi spoznali svet. Odločili smo se, da gremo po srečno opravljeni maturi na izlet v prijateljsko Bolgarijo. Iz svojih denarnih sredstev pa ne moremo zadostiti srčni želji. Zato Vam mi, uboge študentske pare, pošljamo to položnico, trdno prepričani, da nam svoje pomoči ne boste odrekli.» Pismo je povod današnjega sestavka, v katerem moramo slovenski srednješolski in akademski mladini povedati nekaj neprijetnih resnic.

Nismo med tistimi, ki tožijo «pokvarjeno mladino», pa tudi ne med drugimi, ki se mladini prilizujejo zato, da bi jo vpregli v svoj strankarski voz. Vemo, da morajo naše delo nadaljevati le ljudje, ki so danes mladi in pripada bodočnost v slehernem primeru mladini. Ker smo pa v svoje delo vložili svoje življenje in srčno kri, nam ne more biti vse eno, kakšni bodo naši nasledniki, ki bodo nadaljevali delo, katero zahteva veliko samozatajevanja, gorečega idealizma, znanja, požrtvovalnosti, vztrajnosti, pridnosti in poguma. Naša velika žalost je, da pri današnji slovenski srednješolski in akademski mladini prav teh lastnosti ni dovolj.

Naj nihče ne misli, da smo krivični, ker vidimo šolano mladino v drugih političnih taborih. Kot demokracije priznamo brez pridržka slehernemu mlademu človeku pravico, da si izbere politično prepričanje po svobodni vesti in volji. Mladini tudi ne bi očitali nobenega greha, ki bi ga storila iz res idealne navdušenosti za svoj politični nauk, kajti gorečnost, zanos in neudušljivi optimizem so še posebno svete predpravice mladine, ki so priznanja vredne tudi tedaj, kadar so obrnjene v napačno smer, da le izvirajo iz čistega prepričanja in idealizma. Mladina, ki ima te lastnosti, bo pokazala samozatajevanje, znanje in vztrajnost še tedaj, kadar bo morda po spoznanju mladostnih zmot krenila na drugo pot. Od take mladine bo imel slovenski narod v vsakem primeru korist. Na žalost moramo reči, da ima slovenski narod mladine s temi lastnostmi malo, silno malo.

To kaže že zgoraj navedeno pismo. Mladi osmošolci bi radi spoznali svet in prijateljsko Bolgarijo. Ker nimajo denarja, bi človek sodil, da bo požrtvovalna, vztrajna in idealna mladina izrabila počitnice, odšla peš na pot, si med potom z delom odslužila prenočišče in hrano. Tako bi imela najlepšo priložnost spoznati svet vseh štirih južnih slovanskih narodov in si pridobiti znanje, ki ga človeku ne moreta dati ne knjiga, ne hitra vožnja z vlakom. In namesto tega pravi mladina sama sebi «uboge študentske pare» in moleduje kakor najslabši berač pred vrati.

Če bi bil to edini primer, bi ga ne spravljali v javnost. Rekli bi, ti osmošolci so imeli pač slabe svetovalce, ki jih niso opozorili na to, kaj je človek svoji časti in svojemu narodu dolžan. Toda sorodnih primerov najdemo še nič koliko. Povsodi zasledimo miselnost, da ima mladina, ki se šola na stroške staršev ali naroda, nekak privilegij na udobno življenje iz tujih sredstev in zaradi te nesrečne miselnosti je prišlo že tako daleč, da se iz javnih sredstev isto delo ne plačuje enako,

temveč se ravna plačilo zgolj po stopnji šolskih spričeval. Da je taka miselnost slovenskemu kmečkemu in delavskemu ljudstvu nad vse škodljiva, je jasno. Ta miselnost rodi nadutost, s katero se že naša šolska mladina odtuja narodu in prav tako izvrševanju dolžnosti do naroda. Zato moramo naši šolani mladini povedati, da zahteva politični razvoj odpravo vseh predprav in tudi predprav šolskih spričeval. Znanja in izobrazbe ni nikoli preveč, ali s tem, da si je človek pridobil znanje in omiko, si še ni pridobil pravice do rent. Le z vztrajnim in požrtvovalnim delom more človek dokazati pravico do kruha in obstoja, brez pridnosti, vztrajnosti, požrtvovalnosti, samozatajevanja in poguma pa pošteno ne more nihče nič storiti ne zase ne za narod.

Zato se nam zde madeži na časti slovenske šolane mladine «akademska pevka društva», «akademske podružnice CMD», itd., itd., ker vidimo v njih le neupravičeno povzdigovanje samega sebe nad narod. Če si pevec, poj s pevci, če si požrtvovalen Slovenec, druži se s požrtvovalnimi Slovenci in ne

vprašaj ali so akademiki ali ne. Če si se izšolal na tuje stroške, ni narod tvoj upnik, ampak si ti dolžnik naroda, ki se mu moraš oddolžiti še s tem večjo pridnostjo, vztrajnostjo in požrtvovalnostjo, ker le potem bo tvoje znanje kaj vredno. Danes je neizrečeno žalostno, da toliko tisoč odrasle slovenske šolske mladine ne pokaže ne navdušenja, ne poguma, ne pridnosti, ne volje, da bi si šolsko znanje izpopolnila z delom in življenjskimi izkušnjami, ker šele vse to skupaj je res omika.

Dokler slovenska šolana mladina ne pokaže teh lastnosti in take volje, slovenskemu narodu tudi njeno politično prepričanje nič ne hasne, pa naj bo to na skrajni desnici ali skrajni levici. Kdor nima trdne moralne podlage, bo tudi pri političnem delu postal zgolj koristolovec, če si ni politike sploh že zgolj iz koristoljublja in zaradi «službe» oprjel.

Zato svetujemo naši mladini, naj se prej začne izpraševati: kaj bom narodu koristila? — preden si bo narod zastavil vprašanje: kaj mi taka mladina koristi?!

Trdnejše hrbtenice!

Našemu narodu očitajo kot izvirni greh šibko hrbtenico, največkrat ravno tisti, ki so mu sami hrbtenico lomili ter ga učili pohlevnosti in hlapčevstva. Ne rečemo, da narod tega greha nima, toda preiskati je treba, ali je ta greh res izviren ali je šele kesneje zastupil naš narodni značaj. Če pomislimo vse, bomo to zadevo sodili malo drugače in ne bomo naroda dolžili izvirnega greha, ki ga nima.

Zgodovina nam pove, da so bili Slovenci ob prihodu v Evropo sicer miroljuben pastirski narod, ki se je takoj, ko je našel pripravno zemljo, oprjel najmiroljubnejšega dela: stalnega kmetijstva. Navzlic tej prirojeni miroljubnosti pa Slovenci niso bili mile Jere in šleve, temveč po potrebi tudi prav odločni državniki in neustrašeni vojščaki. Ta junaška poglavja naše zgodovine so nam pozneje tuji zmerom zatajevali in marsikak Slovenec še danes nič ne ve od njih. V dolgih stoletjih življenja slovenskega naroda je pač usoda nanekla tako, da so nas številnejši in močnejši sosedje podjarmili in zaslužili. V tej dobi smo izgubili marsikatero svojo dragoceno lastnost in v zadnjih desetletjih rajne Avstrije smo prišli po zaslugi svojih političnih predstavnikov tako daleč, da je naše izobraženstvo izgubilo vso državotvornost. Navajeno je bilo gledati državo (to je rajno Avstrijo) le kot zatiralko slovenske narodnosti in kot mogočno gospodarsko oblastnico, od katere je treba po trenutnih razmerah izvabljati politične in gospodarske drobtinice, zdaj z izsiljevanjem in hlapčevanjem, zdaj z izsiljevanjem in neresnim žuganjem. Navidezni avstrijski parlamentarizem je omogočil, da so naši politični predstavniki oba načina predstavljali kot vnet in požrtvovalen boj za narodne pravice. Tako je od 1848. leta naprej postajalo razmerje slovenskega naroda do države čim dalje bolj negativno, to se pravi,

politični predstavniki slovenskega naroda niso niti več resno hoteli sodelovati pri državniškem delu.

Navzlic temu pa po tolikih stoletjih tlačenja in zatiranja slovenski narod v svojem jedru, to je, kmetu in delavcu, ni izgubil državotvornosti, katera mu je že pred tisoč leti ustvarila lastno državo (623—658 — kralj Samo itd.). Leta 1918. sta imela slovenski kmet in delavec zavest, da živita znanprej v lastni državi, ki jo hočeta s svojim delom in svojim umom urediti in tudi s svoj krvjo in svojim življenjem braniti. Kdor je videl navdušenje slovenskega naroda ob ustanovitvi Jugoslavije, se je moral prepričati o državotvorni sili in volji slovenskega kmeta in delavca. Naravno je, da sta slovenski kmet in delavec državniško delo v lastni državi prepustila svojemu izobraženstvu.

Tukaj sta slovenski kmet in delavec napravila napako, ki jo je naše izobraženstvo sebično izkoristilo. Ne da bi izobraženstvo kmeta in delavca brž politično vzgajilo, ga je obvladalo po starem avstrijskem načinu in se ni sramovalo lastnemu narodu odrekati in tajiti državotvornost. To je bil velik naroden greh, ki je slov. kmeta in delavca zbegal in ga marsikdaj speljal na nevarno pot mržnje do bratov Hrvatov in Srbov. V resnici pa so nas bratje Hrvati in Srbi v skupni državi bratsko sprejeli, kajti brata Radića in z njima vsi poštene Hrvacije so pravi slovenski narod zmerom spoštovali in Srbi so imeli v nas veliko zaupanje.

Če je danes po 22. letih toliko drugače, je treba pač popraviti grehe, ki jih imamo sami na vesti. Kmet in delavec naj se zavesta svoje resnične državotvornosti in spoznata, da morata usodo slovenskega naroda sama v roke vzeti in uravnati. V trenutku, ko bosta to spoznala, se ne bosta več poniževala in klečeplazila, ker bosta začutila takoj — trdnejše hrbtenice.

Ali ste že poravnali naročnino?

J. R.:

Pregled, razgled in pot

II.

Navzlic napetosti, ki nastaja na mejah vojskujočih se držav in v vzhodni Aziji, bo za izid vojne odločilno le evropsko zapadno bojišče. Mnogi menijo, da je zaradi velike utrjenosti obeh nasprotnikov ravno na tej fronti izključena vojaška zmaga in se sklicujejo na pomen solunske fronte 1918. leta. To mnenje je zmotno. Vsako utrdbo je mogoče zavzeti in vsako je mogoče braniti. Vprašanje je le, koliko orožja in moč žrtvuje vojskovodja. Mannerheimova črta na Finskem ni bila iz papirja, vendar so jo Rusi v treh tednih prebili. Zato ne moremo reči, da je ta ali ona črta nepremagljiva in nezavzetna. Ker je kompromisni mir med Nemčijo in Anglijo izključen, more vojno končati le popolna vojaška zmaga, tembolj, ker imata oba tabora namen zasesti nasprotnikovo ozemlje. Vojaške zmage pa kljub blokadi, podmornicam in letalom ne Anglija ne Nemčija ne moreta doseči z drugačnimi sredstvi kakor na Poljskem ali na Finskem. Zato bo v tej vojni premagano ljudstvo doživelo enake vojne strahote kot so jih doživeli Poljaki in Finci.

Včasih beremo misel, da bo v tej vojni premagani narod potegnil seboj v prepad vso omiko človeštva. Kakorkoli je misel na milijonske žrtve strašna, moramo poudariti, da so taka preokrovanja pretirana. O resnični omiki narodov zapadne in severne Evrope dandanes ne moremo dosti govoriti. Milijonske izgube ljudi teh narodov pa lahko v kratkem nadomeste rodovitni narodi vzhodne in južne Evrope.

Sedanje zatišje na zapadnem bojišču

ne dokazuje, da se ta vojna lahko konča brez vojskovanja in s kompromisnim mirom. Priprave za bitko, ki bo največja, odkar svet stoji in ki bo morala nenehoma trajati mesece in mesece, ne morejo biti v sedmih mesecih končane. Razen tega je treba v vojni počakati, da nasprotnik dozori za poraz. To se pravi, na kakršenkoli način mora biti tako zmehčan, da po vojaškem porazu klecne. Znano je, da so Angleži in Francozi žilavi, Nemci pa tudi vztrajni in potrpežljivi. O nemških revolucijah zgodovina ne ve dosti povedati. Velika država ne dozori tako hitro za poraz kakor majhna.

Odločitev na glavnem bojišču utegne res pospešiti še vojno na kakem drugem bojišču, katero pa ne bo imelo enakega pomena, kakor ga je imela svoj čas solunska fronta. Treba je pomisliti, da so se tedaj na nemški strani vojskovale še Avstro-Ogrska, Bolgarija in Turčija. Postranska fronta, ki je priklepala nase velik del nasprotnikovih bojnih sil, je imela tedaj za zaveznike veliko večji pomen. Rekli smo že, da si za zdaj še nihče od nasprotnikov resno ne želi vojne na postranskem bojišču. Kljub temu se lahko odpro postranska bojišča v trenutku, ko bo stiska ali pa premoč katere izmed vojskujočih se vellesil tolikšna, da ji ne bo več mar koristiti, ki jih zdaj uživa od nevtralecev; ali pa v trenutku, ko katera izmed nevtralnih držav sama poseže v spor; ker nevtralnost zanjo ni nič cenejša od vojne in si obeta zaradi svoje odločitve skrajšanje vojne. Kdaj in kje se utegne to zgoditi, ne more danes še nihče preokrovati.

Gotovo pa je eno in na to moramo nenehoma misliti: Sedanja vojna bo zelo zničila orožje in kapital vesil, ki se vojskujejo, kar bo olajšalo položaj sedanjih narodov, ki imajo manj orožja in kapitala. Nasledek vseh velikih in dolgotrajnih vojn je večje izenačenje, in izid današnje vojne bo le še bolj pospešila razvoja izenačenja v tisto smer, ki mu jo je določila francoska revolucija. Tega razvoja ne more nobeno prizadevanje zaustaviti in najsi se tudi vsi za kaj drugega vojskujejo. Angleški listi sami so že opozorili na velike spremembe, ki bodo po vojni neizogibne. Te spremembe se ne bodo dotaknile samo držav, ki se vojskujejo, temveč celih delov sveta.

Doživljamo višek družbenega preobrata, kakršnega še ni zapisala zgodovina človeštva, ker zemlja še nikdar ni bila tako gosto naseljena. Ne bodo se spremenile samo meje držav, temveč tudi meje pravice in usode narodov. Miselni preobrat, ki bo nasledek vseh teh dogodkov, bo tako velik, da si ga danes še niti predstavljati ne moremo. Iz razvalin bo vstajal nov in lepši svet.

V zmešnjavi, ki bo pred tem vstajanjem vladala, pa bo za male narode še toliko nevarnosti, da se bodo iz nesreče mogli rešiti le tisti, ki bodo imeli trdno načrtano pot in pravi cilj pred seboj.

Zato Bog ne daj, da bi veliki zgodovinski trenutki našli slovenski narod tako otroško nepripravljen in njegove predstavnike — z izjemo generala Maistra — tako sramotno majhne kakor 1918. leta.

uporabljati. V njej je namreč Mödendorfer lepo in prepričevalno opisal položaj in življenje ene dolenjske občine. Snov je v knjigi obdelana tako temeljito, da se ne da ponarejati ali morda zaviti in prepisati.

Zato povemo vsem: Ni vsak poklican pisati o vasi in njenih razmerah, zlasti pa ne tisti, ki njenega življenja niti dobro ne pozna. Vsak, ki piše o vasi in preučuje njen položaj, se mora zavedati, da je za svoje navedbe in trditve slovenski vasi tudi odgovoren. Preučevalce, ki prikazujejo razmere slovenske vasi v napačni luči in jo rešujejo proti njenemu mišljenju, bo slovenska vas prej ali slej klicala na odgovor, medtem ko bo za prave razprave in spise, ki imajo vrednost, vedno hvaležna.

To smo napisali našim kmetom v preudarek, da bodo poznali »preučevalce in prijatelje«, ki jih danes ne manjka.

Josip Udovič.

„Preučevalci“ slovenske vasi

Te vrste ljudi, ki so bili slovenskim kmetom do nedavnega še nepoznani, nam je dala gospodarska kriza. Kaj pa prav za prav hočejo, da o njih pišete, se bo vprašal kmet, ki teh ljudi ne pozna. Toda potrebno je, da o njih spregovorimo, da bodo poznani vsem, če ne po imenu, ker jih ne bomo navajali, pa vsaj po »delih«.

Pametni in preudarni javni delavci so se pričeli, ko je nastopila gospodarska kriza, ki je slovensko vas težko prizadela, zanimati za njene vzroke in iskati način, po katerem bi se mogla vas rešiti. Svoje misli in dognanja, so napisali v razpravah, ki jih je nekaj izšlo tudi v knjigah in imajo brez dvoma vrednost, ki se danes še ne da dovolj oceniti.

Kmalu pa so našli posnemalce. O vasi in kmetih se je pričelo pisati zlasti po raznih revijah (časopisih, ki izhajajo mesečno). Veliko črnila se je pretočilo za ganljive besede o težkem življenju kmetov; ti preučevalci so pisali o našem kmetu tako ljubeznivo, da bi ga gotovo ganile do srca, če bi jih bral.

Kdo pa so ti preučevalci nas boste vprašali? Da, prav na to vprašanje vam bomo odgovorili. Ljudje vseh nazorov, mladi in stari, ki so kdaj živeli nekaj časa na kmetih, pa svojih doživetij še niso pozabili. Morda so kdaj tudi občutili krivico, ki vlada zapostavljenim in trpečim ter zategadelj spremenili svoje gledanje na svet in življenje. Ko so izšle prve znanstvene razprave o vasi in njenih razmerah, so se hoteli izkazati. Pričeli so tudi sami pisati o vasi, njenih razmerah in življenjskem položaju kmetijskega človeka. Tako smo dobili celo vrsto razprav, ki se zlasti odlikujejo po številnih statistikah, s katerimi so hoteli pisati teh razprav utemeljiti in podkrepiti svoje trditve. O teh spisih ne moremo razpravljati na tem mestu, ker jih je preveč in nam zato primanjkuje prostora, pa tudi bralci bi se ob njihovi suhoparnosti gotovo dolgočasili.

Naše bralce hočemo nanje opozoriti samo zato, ker jih niso brali, toda če bi jih, bi se morali vprašati, kako je

mogoče, da še sploh živijo. Kajti toliko črnogledosti kot je v teh spisih ne najdete nikjer drugje. Njihovi pisatelji so skušali dokazati, da poznajo življenje vasi in kmeta do dna. Ker je bilo življenje na vasi težko, so zato tudi pisali tako, če bi bilo življenje lepše, bi morali pisati bolj lepo in gledali položaj bolj rožnato. Storili bi najbrž nekaj podobnega kot je storilo letos »Jutro«, ki objavlja anketo o napredku slovenske vasi?!

Le malo piscev teh razprav pozna vas res dobro. Svojo učenost so pobrali iz drugih knjig in razprav, zato ni prav nič čudno, če mi je eden tožil, da se Mödendorferjeva knjiga »Slovenska vas na Dolenjskem« ne more

Naša usoda je v naših rokah!

Čisto prav ste povedali v drugi številki naše »Slovenske zemlje«, da je po mišljenju sedanjih vodilnih slovenskih političnih strank vsak komunist, kdor ne trobi v njihov rog. To je seveda največja neumnost in vprašam vas samo, koliko pa je pri nas sploh ljudi, ki vedo, kaj je komunizem in kakšen mora biti človek, da bo dozorel za to politično idejo? Tisti, ki menijo, da je komunizem že samo dejstvo, če bodo kapitalistom vse vzeli, so bedaki. Brez dela in s samim uživanjem nagrabljenega blaga se ne da dolgo živeti. Naša pot je druga, vsakemu delovnemu človeku, predvsem pa kmetu in delavcu, je treba dati možnost poštenega zaslužka, da da bosta za svoje težko delo prejela, kar zaslužita. Zato pa je potrebno, da se kmet in delavec pobrigata sama za vse, kar se v državi dogaja in v odločilnih trenutkih tudi odločno in pogumno nastopita.

Kadar bosta kmet in delavec združena nastopila povsod, kjer se merijo in dele ljudske pravice, tedaj bo tudi nam ostal mnogo boljše, ker bosta kot večinski del naroda gledala na to, da bo vsemu delovnemu ljudstvu bolje.

Če samo pomislimo, kako malo smo

v dvajsetih letih svojega narodnega državnega obstoja napravili za naše ljudsko zdravje, za naše bolnišnice, potem se moramo ob tej misli zjokati. Za kmečkega človeka ni v bolnišnicah prostora prej, kakor v zadnjem trenutku, ko človeka že duša zapušča. Na kmetih tudi ne moremo klicati zdravnika, kadar je potreba nujna, ker ga večinoma niti blizu ni, če pa je blizu, nimamo denarja, da bi ga plačali. Če pa že zbogaš tistih sto ali več dinarjev za zdravniški pregled, ti znanjka denarja za zdravlila, tako da je križ na vse strani.

Tisti gospodje, ki se tako radi hvalejo, koliko so napravili za naše slovensko ljudstvo, naj le kdaj pogledajo nas uboge kmete, kmečke delavce, viničarje itd., da bodo videli in spoznali, kako je pravo slovensko ljudstvo izčrpano in brez vsake pomoči. Kje je danes naš slovenski narod, ki je bil pred desetletji še tako krepak in zdrav?

Marsikdo se večkrat sprašuje, češ, zakaj so naši ljudje tako malo odporni in se puste voditi iz hleva v hlev? Odgovor je na dlani. Revez je revež in v skrajni stiski se proda za vsak denar,

za kosček kruha tudi svoje prepričanje. Zato se tudi dogaja, da gleda naš človek tako rad preko meje in misli, da je tam bolje. Veliko greše v tem oziru razni tuji plačanci, ki bi jih bilo treba takoj spoditi tja, kjer so dobili take izdajalske nauke. V veliki zmoti je vsak, kdor meni, da bo tujec rezal boljši kruh, kakor si ga bomo rezali sami, kadar pridemo do svojih državljanskih in ljudskih pravic. Imamo zadosti žalostnih primerov, kako se godi narodom, ki so pred nedavnim prišli pod tujo oblast! Niso samo ob premoženje in narodne pravice, še narodna govorica jim je prepovedana. Ali je usoda teh ljudi kaj boljša od usode nerazumne živali? Prav nič!

Zato pa priporočam vsem kmetom in delavcem, skrbite, da pridete do svojih pravic v svoji lastni državi. Pogledajte samo, kako drugi stanovi zase skrbijo in se bojujejo, da pridejo do tega, kar zahtevajo. Vedite, da vam koč, ki se nad vami podirajo, ne bo nihče na novo pozidal, če jih ne boste pozidali sami s svojimi žulji in zaslužkom, ki vam ga zdaj drugi odjedajo. A. B.

Dopisi

Iz novomeške okolice

Iz naše okolice je malokdaj kaj slišati. Toda ne mislite, da zato spimo. Kaj še, prav težko se moramo boriti za svoj obstoj in to je tudi vzrok, da smo bolj molčeči, s čimer pa so menda mnogi kar zadovoljni, saj kot slišimo jim ni nič kaj po godu, če se oglašamo in zahtevamo svoje pravice.

Lansko leto smo imeli slabo letino. Že pozimi nam je primanjkovalo živeža, zdaj spomladi pa so tiste hiše, ki jim hrane ni treba kupovati, redke. Vse se s strahom izprašuje: kaj bo? Toda odgovora ne ve nihče. Zdaj bi morali saditi krompir, pa ga nimamo, ker je bila lani tako slaba letina kakor že dolgo let ne. V vsej naši bližnji in daljni okolici je domači krompir opešal in zato bo treba dobiti novega, toda za to se razen nas kmetov nihče ne zmeni. Kmetje pa sami ne morejo kupiti semenskega krompirja, ker je predrag in nimamo razen vina, ki se ga tudi ne more prodati, kaj spraviti v denar.

Primanjkuje pa nam tudi živinske krme. Mnogi so morali prodati precej živine samo zato, ker niso imeli krme. Ker slišimo razne gospode vedno lepo govoriti, ko nam dajejo obljube, pričakujemo, da se bodo zdaj izkazali, ko smo podpore in pomoči res potrebni, da bodo svoje besedičenje o ljubezni do nas zapostavljenih pokazali tudi z dejanjem. Na to pomoč ne računamo, ker vemo, da je ne bo, če si ne bomo sami pomagali. Zato preč od tistih, ki samo govore, pa nič ne naredo.

Iz Haloz

V zadnjem času smo brali, kako velika nesreča je za Slovence alkohol in koliko žrtev zahteva vsako leto. Nekateri listi so pisali tako, kakor da mi viničarji in viničarski delavci zastrupljamo svoje otroke z vinom in žganjem. Ne bom se prerekal z gospodo, ki našega življenja ne pozna. Ne vino in žganje, temveč pomanjkanje kruha je vzrok, da naši otroci prepadajo in da so telesno zaostali. Če bi se res kaj storilo za zboljšanje položaja nas viničarskih delavcev, bi svoje otroke nasitili in oblekli, potem bi tudi ne bilo pri nas toliko telesno in duševno zaostale mladine.

To sem napisal zaradi tega, da opozorim našo javnost na nas viničarske delavce in naš težki položaj. Želimo si izboljšanja svojega življenja in hočemo živeti človeka vredno življenje. To pa bomo dosegli samo tedaj, če bomo složni in organizirani.

B. F., viničarski delavec

**Prispevajte
za tiskovni sklad!**

Dogodki po svetu

Vojna na severu

Nemci zasedli Dansko in napadli Norveško

Svetovni dogodki, ki se razvijajo z bliskovito naglico, so večkrat za nas veliko presenečenje. Tako presenečenje smo doživeli te dni, ko so prišla s severa prva poročila, da je Nemčija zasedla Dansko in napadla Norveško.

Kaj je pripeljalo Nemčijo do te odločitve? Zavezniki so napovedali poostreitev blokade, katere uspeh bi pomenil za Nemčijo poraz. Kajti Nemčija bi ostala brez vsakih sirovin, ker bi ji bil vsak uvoz skoraj nemogoč. Zato se je morala zavarovati pred angleško blokado: zategadelj je zasedla Dansko in Norveško, ker upa, da ji bo zdaj mogoče tihotapiti po morju sirovine. Obenem pa ji bosta Norveška in Danska služili kot oporišče za pomorsko vojno, ki se bo brez dvoma zdaj pričela.

Nemška zasedba Danske in Norveške je bila za svet novo, veliko presenečenje. Vse se sprašuje, kaj so delali zavezniki, kajti skoraj nemogoče je, da bi bile nemške priprave z njihove strani neopažene. Pokazalo se je spet, da zavezniki danes niso sposobni prevzeti iniciative v svoje roke, kajti vedno jih prehitijo Nemčija.

Norveška se nemškemu napadu upira. Toda norveški odpor ne more biti uspešen; pomoč od zaveznikov pa bo Norveška težko dobila, ker so Nemci že zasedli vsa važnejša mesta, po katerih bi mogla priti zavezniška pomoč. Poleg glavnega mesta Osla so Nemci zasedli že ves južni del Norveške in prodirajo proti severu.

Diplomatski boji za Balkan

Vloga Balkana je bila vedno pomembna, če že ne odločilna. Tudi v sedanji vojni igra važno vlogo, zato se sučejo okrog njega ostri diplomatski boji vojskujočih se držav, ki hočejo pridobiti naklonjenost in podporo Balkana zase. Zlasti se prizadeva Nemčija, da si ohrani naklonjenost in gospodarsko pomoč balkanskih držav, pa tudi Anglija in Francija, ki imata na Balkanu svoje koristi, ne mirujeta. Svoje koristi pa ima na Balkanu tudi Italija, ki se jim ne bo odrekla, kar stalno podurja njeni državniki.

Nemčija upa, da bo mogla uvažati iz balkanskih držav tudi v bodoče, ker so ji sirovine in pridelki balkanskih držav za vojskovanje nujno potrebni.

+ **Sprememba v angleški vladi.** Angleška vlada je izpremenjena. Vodstvo vojne je v rokah bivšega mornariškega ministra Churchila, ki je najbolj odločen in tudi sposoben, da vodi angleško vojno politiko.

+ **Angleške vojne edinice na Jadranskem morju.** Po angleški napovedi poostreitev blokade so se pojavile tudi na Jadranskem morju edinice angleških vojni ladij, ki hočejo preprečiti v Nemčijo iz Italije in Jugoslavije po Jadranskem morju vsak uvoz.

+ **Odločitev mora pasti na zapadu.** je dejal gospodarski diktator Nemčije, minister general Göring. Vsa Nemčija mora biti zbrana okrog svojega voditelja, da bo zmagala in preprečila nakane zaveznikov.

+ **Proti obnovi Avstrije** v obliki monarhije, ki si jo baje zamišljajo zavezniki, pišejo nekateri romunski časniki.

+ **Finska prosi za pomoč.** Velika škoda, ki jo je povzročila finsko-sovjetska vojna, je prisilila finsko vladu, da je zaprosila Zvezo narodov za pomoč. Žrtve finskega naroda so velike. Porušenih je 4.500 hiš; v bojih pa je padlo nad 15.000 Fincev, okrog 40.000 pa je ranjenih.

+ **Ameriški prostovoljci v Franciji.** V Pariz so prišli prvi ameriški prostovoljci, ki bodo pomagali zaveznikom pri delu v Rdečem križu.

+ **Petletni gospodarski načrt** je sprejela romunska vlada. Načrt ima namen rešiti vprašanje industrializacije Romunije in romunske kmetijske proizvodnje. Če bo v danih razmerah izvedljiv, je drugo vprašanje.

+ **Sovjetska zveza je uganka** v sedanji diplomatski vojni. Svoje stališče ni opredelila, čeprav bi ga po odgovoru poslanika Suriča iz Pariza in zbiranja zavezniških čet na bližnjem vzhodu morala, pišejo francoski listi.

+ **Italija se pripravlja na obrambo.** V Italiji je bil uveljavljen zakon o splošni vojaški in narodni mobilizaciji. Po tem zakonu bo moral ves italijanski narod biti v službi vojske.

+ **Nemčija se pripravlja na napad.** Vsi nemški časniki pišejo, da bo Nemčija kmalu pokazala svojo moč. Nem-

Zavezniki pa hočejo preprečiti iz balkanskih držav vsak uvoz v Nemčijo. Prizadevanja Nemčije podpira Italija, ki se je z Nemčijo baje sporazumela zaradi razdelitve svojih in nemških koristi na Balkanu.

Načrte Nemčije hočejo zavezniki preprečiti pravočasno. V Londonu in Parizu so posveti zavezniških poslanikov iz vseh balkanskih držav, da bodo dobili navodila za svoje delovanje. Toda Nemčija ne drži križem rok; njena diplomacija, ki se je izkazala za sposobno, je tudi na delu. Balkanske države ta diplomatski boj zaenkrat samo opazujejo, ker želijo ostati tudi v bodoče nevtralne in svojo nevtralnost tudi braniti.

čija se ne boji zaveznikov in jim bo svojo moč tudi dokazala, zaključujejo nemški listi svoje pisanje.

+ **Novo angleško posojilo Romuniji.** Anglija je dovolila kredit 5.500.000 funtov (1 milijardo 200 milijonov din) za nakup vojnih potrebščin.

+ **Trgovinsko pogodbo** med Sovjetsko zvezo in Anglijo napovedujejo v najkrajšem času. S to pogodbo bi Anglija rada ločila Sovjetsko zvezo od Nemčije.

+ **Smrtna kazen je uveljavljena v Franciji** za komunistično in hitlerjevsko propagando. Število policije bo povečano, da bo lažje zasledovala obe propagandi, ki sta v Franciji razširjeni.

+ **Talni vojaški razgovori** v turški prestolnici Ankari, so bili med turškimi in romunskimi generali. Romunija ta posvet «uradno» zanika.

+ **Blokado zahtevajo Francozi** tudi na Jadranskem, Sredozemskem in Črnem morju, da se tako prepreči iz balkanskih držav vsak uvoz v Nemčijo.

+ **Angleški in francoski imperij** naj bi se zvezala v trajno zvezo. Načrti so baje že izdelani. Potem bi bila po mnenju angleških časnikov vsaka vojna izključena, ker bi se nihče ne upal napasti take velesile, ki bi imela pod oblastjo polovico sveta.

Iz uprave

Somišljeniki! Storite svojo dolžnost do „Slovenske zemlje“! Ne odlašajte in poravnajte naročnino še danes, ker se vzdržuje naš list samo z naročnino. Somišljenikom, ki ne bodo poravnali naročnine, bomo morali ustaviti pošiljanje „Slovenske zemlje“, ker je ne moremo pošiljati zastoj! — Novim naročnikom, ki žele vse dozdej izšle številke, sporočamo, da jim 2. in 4. številke ne moremo poslati, ker so nam pošle.

Uprava.

IZ DOMAČE POLITIKE

Občinske ali državnoborske volitve?

Zahteva hrvatskih ministrov in vse demokratične opozicije v državi po poslanskih volitvah je vedno močnejša, ker le po izvoljenih zastopnikih bo moglo ljudstvo sodelovati pri urejanju države. Tej zahtevi pa se je pridružila v zadnjem času še zahteva po svobodnih občinskih volitvah. Kakor je večini naših bralcev znano, je sedanjim županom in občinskim odborom potekla doba, za katero so bili izvoljeni. Iz poročil drugih časnikov, zlasti srbskih in hrvatskih, posnemamo, da je bila posebna konferenca ministrskega predsednika Dragiša Cvetkovića in podpredsednika vlade dr. Vladka Mačka, in še nekaterih drugih ministrov, na ka-

teri so se posvetovali o občinskih volitvah.

Ker je sedanji občinski zakon nedemokratičen, se zahteva nov občinski zakon. Občinske volitve bodo po najnovejših napovedih pred državnoborskimi, najbrž meseca maja; v tako hitrem času pa ni mogoče izdati novega občinskega zakona, zato se bo sedanji spremenil, da bodo svobodne in tajne volitve ter se obenem odpravil krivični način razdelitve odbornikov. Vsaka lista bo dobila toliko odstotkov odbornikov kot glasov. Naša zahteva je: **čimprej svobodne državnoborske in občinske volitve!**

Preračun banovine Hrvatske

Že v zadnji številki smo omenili, da je bil obenem z uveljavljenjem preračunskih dvanajstin za štiri mesece uveljavljen tudi preračun banovine Hrvatske za preračunsko leto 1940-41. v znesku 1.451.000.000 din. Največ izdatkov banovine Hrvatske je namenjenih za izobrazbo, saj je določenih 394.145.521 din za prosvetni oddelek. Za kmetstvo gospodarstvo je namenjenih 105.087.057, za ljudsko zdravje 168.840.470 din in za javna dela 212.318.228 din. Osebnosti iz-

datki (plače uradnikom, učiteljem in drugim banovinskim uslužbencem) znašajo 782.156.041 din in materialni (stvarni, gmotni) izdatki 668.843.986 din. Ban dr. Ivan Šubašić je v posebni izjavi časnikarjem obrazložil preračun in bodočo politiko banovine Hrvatske, ki bo posvetila, kot je dejal ban dr. Šubašić, vso svojo skrb ljudski prosveti, napredku kmetijstva in izboljšanju življenjskega položaja hrvatskega naroda.

nistrov dr. Markovića in Maksimovića sta se po nekaterih časniških poročilih pridružili JRZ. Ali je to resnično, še ni znano.

= **Za Jugoslovenstvo**, ki je slovenskemu narodu že toliko škodovalo, se navdušuje v nedeljskem uvodniku «Jutro». Slovenski liberalci, organizirani danes v velikosrbski stranki JNS, se niso kot izgleda tudi po sporazumu ničesar naučili in še naprej uganjajo svoje muhe. Zato je slovenski narod obrnil «Jutrovim» gospodom hrbet, ker ve, da mu njihova politika samo škodi.

= **«Croatia»** se imenuje nova informativna korespondenca, ki so jo pričeli izdajati Hrvati v italijanskem, nemškem, francoskem in angleškem jeziku. Njen namen je obveščati svet o hrvatskem narodnem življenju in napredku. Zato jo kot prijatelji Hrvatov iskreno pozdravljamo z željo, da bi dobili tudi mi Slovenci čimprej tako za tujino namenjeno dopisništvo, da bo svet tudi o naš pravilno obveščen.

= **Podpredsednik vlade dr. Vladko Maček** je obiskal tovarne orožja in municije v Kragujevcu in izjavil, da je denar, ki ga zbere ljudstvo z velikimi težavami, koristno uporabljen.

Naše gospodarstvo

Za pospeševanje kmetijstva

Po finančnem zakonu za leto 1939/40 sme ban s posebno uredbo določiti višino prispevkov, ki jih morajo plačevati občine v občinske kmetijske sklade in okrajne kmetijske odbore.

Ban dravske banovine dr. Marko Natlačen je izdal zdaj tako uredbo, ki določa, koliko morajo prispevati občine v posameznih okrajih okrajnim kmetijskim odborom iz občinskega kmetijskega sklada. Okrajni kmetijski odbori dobijo po tej uredbi 75% zneska, ki ga je določila ta uredba za občinski kmetijski odbor.

Da se zagotove občinskim in okrajnim kmetijskim odborom potrebna sredstva za uspešno delovanje, morajo občine določiti vsako leto v svojem preračunu določen odstotek v l. 1939. predpisane zemljarine (brez dopolnil-

nega davka). Ta odstotek je določil ban po posameznih okrajih različno in znaša v občinah posameznih okrajev: Brežice 8.1%, Celje 10.4%, Črnomelj 10.4%, Dravograd 9.2%, Gornji grad 16.0%, Kamnik 11.8%, Konjice 14.0%, Kočevje 13.4%, Kranj 13.1%, Krško 10.0%, Laško 15.6%, Lendava 8.7%, Litija 12.8%, Ljubljana 10.2%, Ljutomer 10.3%, Logatec 10.4%, Maribor desni breg 10.3%, Maribor levi breg 9.8%, Murska Sobota 10.8%, Novo mesto 11.0%, Ptuj 13.3%, Radovljica 14.1%, Slovenj Gradec 12.8%, Škofja Loka 13.4%, Šmarje pri Jelšah 11.0% v občinah predpisane zemljarine. Ban sme te odstotke po potrebi sorazmerno zvišati ali znižati.

Ti zneski se bodo pobirali obenem z občinskimi dokladami.

Pomanjkanje semenskega krompirja

Lanska izredno slaba letina krompirja ima za mnoge kmete težke posledice, zlasti še v tistih krajih, kjer so se pojavile v zadnjih letih razne krompirjeve bolezni.

Pridełovanje krompirja je za slovenske kmete zelo važno in je v mnogih krajih njegov glavni dohodek. Pridelek krompirja (kako se prideluje smo obširno opisali v predzadnji številki) je v zadnjih letih v Sloveniji neverjetno padel. Lanski pridelek je bil skoraj za tretjino manjši od predlanskega in je le malo krajev, kjer je bil pridelek zadovoljiv. Zaradi majhnega pridelka so letos cene krompirja zelo visoke.

V tistih krajih, kjer so se pojavile v zadnjih letih krompirjeve bolezni, pa je bil lanski pridelek tako malenkosten, da ni bilo povrnjeno niti seme. V teh krajih niso skozi vse leto uživali krompirja, zdaj pa, ko ga je treba saditi, ga nimajo. Mnogo kmetov bo moralo zaradi tega saditev krompirja zmanjšati na najmanjšo površino njiv ali ga sko-

raj popolnoma opustiti, ker nimajo denarja, da bi si kupili semenski krompir.

Zato bi bila dolžnost banovine, da preskrbi tem kmetom potrebni semenski krompir po čim nižji ceni ali pa bi ga jim dala proti vrnitvi v jeseni. Ko bi kmetje v jeseni vrnil krompir, bi ga banovina vnovčila in tako delno krila stroške, ki bi jih imela zdaj s preskrbo krompirja. Preskrba semenskega krompirja bi bila edino na ta način uspešna. Kaj pomaga kmetu še tako lep in zdrav semenski krompir, če ga po ceni, po kateri so ga dobavljale nekatere občine, ne more plačati.

Če ne bo storila banovina svoje dolžnosti, bo letos mnogo manj njiv zasajenih s krompirjem kot prejšnja leta, pridelek krompirja bo zato v jeseni manjši in ga ne bomo mogli izvažati. mnoge siromašne družine, ki jim je krompir najvažnejša prehrana, pa bodo lačne, prav zaradi brezbriznosti banovine.

Za omejitev gozdnih požarov

Ker se gozdni požari vedno pogosteje pojavljajo, zlasti v suhih spomladanskih in vročih poletnih dnevih, je izdala banska uprava na prebivalstvo posebno svarilo, ki ga v izvlečku objavljamo:

Prepovedano je metati goreče vžigalice, tleče cigare in cigarete po listju. Dalje je strogo prepovedano kuriti po gozdovih in sežigati razne navlake in odpadke. Kresovati v gozdovih ali njihovi bližini ni dovoljeno. Če je suša, ne sme nihče napraviti ognja niti 50 m daleč od gozda. Sežiganje listja in odpadkov pri čiščenju travnikov v bližini gozdov je prav tako prepovedano.

Če pelje železnica preko gozdov, so dolžni lastniki da puste ob železniški progi 10 m širok pas prazen, da se gozd ni more vneti od isker, ki padajo iz lokomotive.

Vsak, ki zagleda v gozdu ogenj, ga mora takoj pogasiti. Kdor pa zagleda

gozdni požar, mora takoj obvestiti najbližje prebivalce, občinske odbornike ali orožnike. Ti morajo takoj sklicati prebivalstvo najbližjih vasi, da gredo gasiti. Vsi poklicani morajo ubogati in prinesiti s seboj potrebno orodje za gašenje. Če ni navzoč noben gozdar, vodi gašenje gozdnega požara župan ali kateri njegov namestnik ali občinski odbornik. Vsi gasilci se morajo pokoriti navodilom, ki jih daje dotični, ki gašenje požara nadzoruje. Ko je požar pogasjen, je treba še najmanj en dan strážiti, da ne nastane na pogorišču nov požar.

Za škodo, ki je nastala po požaru, je odgovoren tisti, ki je požar povzročil, čeprav je nastal iz njegove nepazljivosti. Za pastirje in delavce v gozdovih so odgovorni njihovi gospodarji. Pregreški bodo najstrožje kaznovani in se naj zaradi tega prebivalstvo ravna po predpish tega svarila.

Pregled rodovniških bikov Gorenjskega živinorejskega okoliša

Spomladanski pregledi rodovniških bikov bodo letos po naslednjem razporedu:

V radovljiskem okraju v ponedeljek dne 15. aprila, in sicer: V Boh. Srednji vasi ob 7. pred Občinskim domom, v Boh. Bistrici ob 8.30 na sejmišču, v Gorjah ob 10.30 pri Mačku v Sp. Gorjah, na Brezjah ob 13. na Dobropolju, v Ovišah ob 14.30 pri Novaku.

V škofjeloškem okraju v torek dne 16. aprila, in sicer: V Selcah ob 6. na sejmišču, v Selcah ob 7. pri Zalogarju v Dol. vasi, v Škofji Loki ob 8. na sejmišču, v Žabnici ob 9. pri Šiferju, v Hrastju ob 10. pri tehničarju, v Vogljah ob 10.30 v Voklem, v Senčurju ob 11. na Jami, v Cerkljah ob 13. na sejmišču, v Velesovem ob 13.30 pri Goldmanu, v Olševku ob 14. pri Muhiju, v Predvdvoru ob 14.30 pri Križnarju, v Predvdvoru ob 15. ob cesti na Sp. Beli, v Trsteniku ob 15.30 pri Jeriču, v Naklem ob 16.30 v Dolenji vasi pri Dri-novcu.

V ljubljanskem, kamniškem in kranjskem okraju v sredo dne 17. aprila, in sicer: V Zalogu ob 5.30 pri Hribarju, v Komendi ob 6. na Vili, v Vodich ob 7. pri Rojcu, v Senkovem Turnu ob 8. pri Habetu, v Mengšu ob 9. na sejmišču, v Homecu ob 10. pri Repanšku, v Brdu ob 11. na sejmišču, v Moravčah ob 12. na sejmišču, v Dol. Dolskem ob 14. pri Zajcu, v Skaručni ob 15.30 pri Jeralu, v Smledniku ob 16.30 pri Ježeku, v Mavčicah ob 18. pri Zavrlu, v Stražišču ob 18.30 pri Korošcu. Opozorjamo, da morajo bikorejci prignati na pregled vse bike, ki so priznani kot rodovniški ali pa kot začasni. Bike, ki so rodovniškega porekla, a ne služijo za rodovniške krave, ne gonite na pregled. Na pregled naj se priženejo tudi oni biki, ki so določeni za plemenski sejem v Kranju, ki bo letos 11. maja.

CENE ŽIVINE IN KMETIJSKIH PRIDELKOV

V Ljubljani dne 3. aprila t. l. Voli I. vrste 7—7.50, II. vrste 6—6.50, III. vrste 6 din; telet I. vrste 7—7.50, II. vrste 6—6.50, III. vrste 6 din; krave I. vrste 5.50—6, II. vrste 4—5, III. vrste 3.50—4 din; teleta I. vrste 8—9, II.

vrste 7—8 din; prašiči domači špeharji 10—10.50, prašiči pršutarji 9—9.50, prašiči sremški špeharji 12—13 din kg žive teže. — Goveje meso I. vrste prednji del 14, zadnji 16, II. vrste prednji 10, zadnji 12, III. vrste prednji 8, zadnji 10 din; svinjina 16—22, slanina 17—18, svinjska mast 22—23, čisti med 20—22, goveje surove kože 12—14, telečje surove kože 19, svinjske surove kože 10 din za 1 kg. — Pšenica 2.60—2.70, ječmen 2.35—2.70, rž 2.15—2.30, oves 2.15—2.65, koruza 2.10—2.60, fižol 4.80—8, krompir 2—2.50, seno 1.05—1.20, slama 0.45, jabolka I. vrste 7, II. vrste 5, III. vrste 4 din, hruške suhe I. vrste 8, II. vrste 6, III. vrste 5 din, pšenična moka 4—4.25, koruzna moka 2.75, ajdova moka 4.50—6 din za 1 kg. — Trda drva 125—150 din za kub. m, jacea 1 din za komad, mleko 2—2.50 din za liter, surovo maslo 28—40 din za 1 kg. — Navadno mešano vino v gostilnah 10 do 12 din

za liter, finejšje sortirano vino 14—16 din za liter.

Sejmi

15. aprila: Borovnica, Cerknica, Skaručna, Vrbovec.
16. aprila: Križevci.
17. aprila: Grahovo, Kapele.
18. aprila: Nemška Loka, St. Ilj pod Turjakom.
22. aprila: Motnik, Ponikva, Studenice pri Poljčanah.
23. aprila: Frankolovo, Novo mesto.
24. aprila: Guštanj, Planina pri Rakeku, Sv. Jurij pri Izlakah, Škofja Loka, Vuzenica, Zdole-Pleterje, Žužemberk.
25. aprila: Beltinci, Dobova-Mihalovec, Grosuplje, Hotovlje, Kostrivnica, Oplotnica, Sv. Jurij ob Ščavnici.
26. aprila: Kozje.
27. aprila: Lukovica, Vesela gora.

DOMAČE NOVICE

Velike poplave v Vojvodini in Srbiji

Pretekli teden je doletela Vojvodino in Srbijo povodenj, kakršne ne pomnijo že mnogo let. Ker je bila letos huda zima, so zamrzile velike reke: Donava, Tisa, Sava in Drava. Ko je nastopilo južnejše vreme, se je pričel led taliti, nato je nastopilo še deževje in nesreča je bila tu. Voda se ni mogla odtekat, zato je prestopila bregove. Posebno je narasla Donava, ki je že pred 14 dnevi povzročila na Madžarskem velike poplave.

Vojvodina je bila skoraj vsa pod vo-

do. V Novem Sadu je napravila voda veliko škodo. Mnogo hiš v mestu je bilo porušeni in po ulicah so se mogli ljudje voziti samo v čolnih. Skoraj nič manj hudo niso bila prizadeta nekatera druga mesta. V Belgradu je dohod do kolodvora po suhem nemogoč. Škoda, ki jo je napravila poplava, je velika in se zdaj še ne da oceniti.

Poplavljeni kraje je obiskal ministrski predsednik Dragiša Cvetković, vlada pa je že odobrila precejšnjo vsoto za prvo pomoč poplavlencem.

* **Železniška nesreča v Šiški.** Na šišenskem kolodvoru se je zgodila železniška nesreča, ki k sreči ni zahtevala smrtnih žrtv. Tovorni vlak, ki je pripeljal z Jesenic, je zavozil v lokomotivo, ki se je premikala na kolodvoru. Lokomotiva jeseniškega tovornega vlaka se je pri trčenju iztirila in poškodovala prve vagone, medtem ko sta obe lokomotivi le malo poškodovani. Gmotna škoda je precejšnja. K sreči ni bilo nobene smrtno žrtve. Ranjen je bil samo vlakovodja jeseniškega tovornega vlaka.

* **Hrvatska izseljenska zveza** je bila ustanovljena v nedeljo v Zagrebu. Nedavno je bila ustanovljena v Belgradu Srbska izseljenska zveza. Za Slovenijo se bo ustanovila tudi posebna izseljenska zveza; kdaj, časniška poročila ne povedo. Vse tri izseljenske zveze se bodo združile v skupno zvezo. Naša želja je, da bi izseljenske zveze uspešno zastopale koristi naših izseljencev.

* **Voz se je prevrnil** na Heleno Kupčičevo iz Ptujске gore, ki je dobila težje poškodbe po glavi in telesu ter si zlomila nogo. Prepeljali so jo v ptujsko bolnišnico, kjer upajo, da bo kmalu ozdravila.

* **Vlak je zavozil v voz** pri postaji Bisek pri Zagrebu. Na vozu je bilo poleg voznika 11 kmetov, ki so bile namenjene na trg v Zagreb. Konja je lokomotiva skoraj popolnoma razmesarila, medtem ko je dobil voznik le lažje poškodbe. Več kmetov je težko ranjenih; ena pa je bila takoj mrtva. Vzrok nesreče je voznikova neprevidnost, ker ni ustavil voza na znak, ki mu ga je dal službujoči železniški čuvaj.

* **V Kranju je prenehala z delom** tvornica gume. 240 delavcev je ostalo brez dela. Tvornica je morala prenehati z delom zaradi pomanjkanja sirovin.

* **Požar pri Guštanju.** Na Črniški gori pri Guštanju je gorelo; pogorelo je gospodarsko poslopje kmeta Ivana Cehnarja. Škoda znaša 110 000 din, ki pa je le delno krita z zavarovalnino. Poleg gospodarskega poslopja je zgorela še vsa krma in žito v žitnici. Kako je požar nastal, ni znano.

* **Družinska žaloigra.** V vasi Branjsko pri St. Janžu na Dolenjskem se je zgodila pretresljiva družinska žaloigra. Gospodar Janez Oblak je pred leti zblaznel, zato so ga morali domači oddati v umobolnico, kjer pa je kmalu postal pametnejši. Na prošnjo domačih so ganato dali domov, kjer je živel štiri leta pod nadzorstvom. Zdaj pa se mu je spet omračil um. Ko se je vrnil iz vinograda, kjer je delal, je z nožem nevarno ranil sina in ženo, nato pa po-

begnil. Nesrečnega Oblaka iščejo orožniki. Sin in žena pa sta doma, kjer ju zdravi zdravnik. Poškodbe obeh so tako težke, da je le malo upanja, da bi ostala pri življenju.

* **Z avtom se je prevrnil v Savo** trgovski potnik Ivan Čede. Ko se je vozil iz Škofje Loke v Ljubljano se je na smledniškem mostu prevrnil v Savo, od koder se je le s težavo rešil. Čede je dobil precej težke poškodbe, avto pa je ostal v Savi. Vzrok nesreče je slab lesen most.

* **Trgovino z dekleti,** katere žrtev je postalo že marsikatero mlado in neizkušeno dekle, so odkrili v Sremski Mitrovici. Dekleta so kupovali in jih naprej prodajali neki prekupčevalci, ki jim je bila ta trgovina obrt. Pri enem poskusu pa se jim je zaradi brihtnosti dekleta ponesrečil. Dobili so jih orožniki in jih izročili sodišču.

* **Meningitis na Dolenjskem.** O posameznih pojavih meningitisa (vnetje možganske mreže in otrpnenje hrbtenice) smo že poročali. Zdaj se je začela ta nevarna bolezen širiti tudi na Dolenjskem. V novomeški bolnišnici se nahaja več bolnikov in bolnic. Podeželsko prebivalstvo opozarjamo, da se varuje pred to nevarno boleznijo. Kako, smo že poročali v 6. številki.

* **Saharin tihotapilo.** V tovornem vlaku, ki je privozil iz Nemčije, so našli v Mariboru 52 kg saharina. Verjetno so ga vrgli na vlak tihotapci, ki so upali, da ga bodo, ko bo vozil vlak počasi, spravili z vlaka. Ta namera pa se jim ni posrečila. Ker je tihotapljenje prepovedano in izpostavljeno vedno večjim nevarnostim, naj se obmejno prebivalstvo nikar ne ukvarja z njim, ker mu je le v škodo.

* **Čez nemško mejo** je spravljal delavce neki Hrvat. Oblasti so ga prijele. Priznal je, da je spravil čez mejo na skrivaj okrog 20 delavcev. Podeželske delavce opozarjamo, da naj nikar ne nasedajo mamljivim govorilcem takih ljudi, ki poskušajo spravljati na skrivaj delavce čez mejo, ker so izpostavljeni velikim nevarnostim.

MLEKIN je sredstvo za pomnoženje mleka pri kravah in za dobro prebavo. Zavoj mali din 10[—], veliki din 16[—].

Bister fluid za konje za masazo pri raznih po-

škodbah nog in kit. Steklenica, mala din 10[—], velika din 20[—].

Bister prašek prepreči mnogoktere konjske bolezni posebno pa uaduho, zavoj din 10[—].

Dobro domače pijačo brez dodatka pravega sadjeva napravite z **jablino**, zavoj din 10[—] poštino zaračunamo posebej.

Drogerija Emona, Iv. Kanc, Ljubljana, Nebočnik

Somišljeniki!

Podpirajte in širite svoj lastni tisk!